

Damla, ikinci yayın yılını kutlamak kadirşinaslığını gös.
teren Tanin, Edirne Postası, Yeşilyurt, Özdilek, Kopuz, Yay-
la Gerçek gazete ve dergilerine kardeşçe teşekkürlerini
sunar.

Damla ve Vilâyet gazeteleri

13. üncü sayımızın çıkışını bütün vilâyet gazeteleri oku-
yucularına haber verdiler. Mahalli ve millî memleket matbu-
atını temsil eden meslektaşlarımızın bu asıl hareketlerini
minnet, şükran ve takdir duygularile karşılıyoruz.

Biz de hepsine faydalı ve devamlı başarılar dileriz.

Şîr Gönderenlere

Genç okuyucularımızdan yiğin yiğin şîrler almaktayız. Sahi-
felerimizin azlığı yüzünden bu şîrlerin ancak en güzellerini bas-
mak mecburiyetinde kalıyoruz.

Şîrlerinin basılıp basılmayıcağını öğrenmek istiyenler mektup-
larının içine 8,30 kuruşluk bir posta pulu koymalarını rica ederiz.

Bir İşaret !

Bütün bir dikkat ve titizliğimize rağmen bazı sayılarımızda
olduğu gibi bu sayımızda da bir kaç dizme yanlışı olmuştur.
Bundan sonra daha cezri tedbirler alarak Damla'yı dizme
yanlışlarından da tamamile kurtaracağız.

DERGİLER

Çığır	Ankara
Millet	"
Gerçek	"
Orhun	Istanbul
Yeni adam	"
Kopuz	Samsun
Doğu	Zonguldak

Tanesi (20) Kuruştur.

EDİRNE VILÂYET MATBAASI

DAMLA

AYLIK EDEBÎ, İLMÎ DERGİ

Bu Sayıda

Kurtuluş bayramımız

ABİDİN ÖZMEN

Serhad şehri Edirne

İSMAİL HABİB SEVÜK

Şîr nedir ?

HÜSEYİN ULAŞ

Ibrahim Kinici

V. LÜTFİ SALCI

Ey Meriç ! (Şîr)

ENİS BEHİC

Lâkaplaşan bozuk Adlar

MAHMUT R. GAZİMİHÂL

Niçin yazıyoruz ?

İHSAN BORAN

Kurtuluş bayramımızın panoroması

KADRÎ OĞUZ

Hasret gönülleri

DUNDAR KORTAN

Sürgün

CEMİL KÖKER

Sayı : 15

Yıl : 2

1. KÂNUN 1943

E D İ R N E

Meriç, Arda ve Tunca nehirlerinin nazlı kollarıyla sardığı güzel Edirne bugün bayram yapıyor. Adı bile Türkün engin gönlünü coşturan batı sınırlarımızın bu asıl ve kahraman bekçisi, nasıl övünmesin ki kurtuluş bayramının sevinçlerine bugün bütün bir vatan iştirâk ediyor. Bütün bir vatanı temsil eden millet vekillerinden 40 kişilik bir kafile ile İstanbul ve Trakyanın her tarafından gelen heyetlerin, köylülerin ve daha sabahın alaca karanlığında sokaklara dökülmüş olan on binlerce Edirnelinin şu anda gönüllerinden taşan engin bir sevinç ve selâmin dalga dalga bütün bir vatana yayıldığını görüyoruz. Çünkü Türk vatanı bütünlüğünün Edirnesiz olmadığını bilmeyen Türk yer yüzünde mevcut değildir. Bunun için başta Umumi Mufettiş Abidin Özmen, Vali Daniş, kumandanlar ve misafir heyetler olduğu halde bütün Edirneliler güzel şehirlerinin 21inci kurtuluş yıl dönümünü şimdiye kadar görülmemiş bir surette kutlamak üzere şehrin büyük meydanlarında omuz omuza vermişlerdi. Bir taraftan Belediye reisinin reisliğinde bir heyet Ayşekadın mevkiiine giderek kurtarıcı ordumuzu temsilen şehre giren kahraman kıtlarımızı kucaklıyor; diğer taraftan Selimiye'nin güzel minareleri arasında yükselen bugünkü millî birlik ve kuvvetimizin yaratıcısı Millî Şefimizin büyük adı hudutların ta ödesinden görülüyor. Ve gene Selimiye'de yükselen heybetli Türk bayrağının o hiçbir şeye, hiçbir manzaraya değişilmeyen şanlı dalgalanışı ruhlarda yirmi bir yıl önceki hudutsuz heyecanı şahlandıryordu.

Bu sırada merasime Atatürk'ün Anıtı önünde toplanan on binlerce insanın büyük kurtarıcı Ebedî Şef Atatürk için iki dakika süren ihti ram sükûtiyle başlandı, İstiklâl Marşını müteakip, Uluğ Turanlioğlu bugünün duygularına tercüman olan nutkunda Edirne kurtuluş bayramının yüksek mânasını belirtti,

Bundan sonra okul talebeleri tarafından günün heyecanını yaşatan kuvvetli şiirler ve hitabeler okundu, Bunu müteakip kürsüye gelen Ismail Habip Damla'nın iç sahifalarında okuyacağınız hitabeyi söyledi, Ozmen geldi ve Edirnelilere kurtuluş bayramlarını kutlayarak sık sık alkışlarla kesilen özlü bir nutuk verdi.

Bundan sonra, başta kahraman askerlerimiz olduğu halde liselilerden başlayarak bütün Edirne ilk okulları talebeleri kâh izci kıyafetinde, kâh sivil kıyafetle ve kurtuluşu temsilen muazzam bir geçit resmi yapmışlar ve bunları Trakyanın muhtelif yerlerinden gelen atlı köylülerle, şehrin bütün esnaf teşekkülleri süslü arabalarla takip etmiştir, O akşam belediyede misafirler şerefine büyük bir ziyafet verildi, Halkevinde ve okullarda müsamereler, sokaklarda fener alayları yapıldı ve Müzeyyen Senar tarafından halka bir konser verildi.

Kadri OGUZ

DAMLA

Aylık Edebi, İlmî Dergi

İDARE YERİ
M. Sinan caddesi No: 7.
Edirne
ABONE
Yılığı (250) kuraştır.

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü :
Sayı : 15, Yıl : 2 Uluğ TURANLIOĞLU 1. Kânun 1943

Kurtulus Bayramımız

YAZAN :
Abidin ÖZMEN
Trakya Umumi Mufettişi

Kurtuluş bayramımız kutlu olsun. 25 ikinciteşrin günü dünya durducka Edirnenin kurtuluş bayramı olarak kalacak ve her sene bugün neşe ve sevincimiz katmerlenecektir.

Şirin Edirnenin bu kurtuluş bayramını nasıl kazandığını hikâye edecek değilim. Türk milletinin kahramanlığına güvenen ve ondan istifade etmesini bilen eşsiz kahraman ve büyük dâhi ebedî şefimiz Atatürkle onun çalışma arkadaşı emsalsiz asker ve siyaset kahramanı Millî şefimiz İsmet İnönü'nün sevk ve idarelerile ejde edilen bu mutlu günün tarihini yaşamış olanlarımız çoktur.

Hepimiz tarih sahifeleri karıştırmış ve birçok sözler dinlemiş adamlarız. Dünyada gelip geçen milletler bugünkü gibi bir facia karşısında kalmamışlardır. Milletlerin karaları, denizleri ve havaları her türlü ölüm ve tahrip vasıtalarıyla dolup taşarken bir anda büyük bir medeniyet hiçe inerken binlerce nufus bu anda bile ıztırapla can verirken biz Türkler çok şükür huzur ve sükûn içinde kutsal günlerimizi neşe ve şetaretle tesit etmekteyiz.

Dünya satranç tahtasında kendi karesi içinde emniyetle oturmaktak olan bir kaleyi her hargi bir taarruz ve tecavüz yerinden oynata bilir. Fakat şu muhakkaktır ki Türk kalesine çarpanlar kendi akibetlerinden ikinci dünya harbi neticesinden ümitlerini kesmeli dirler. Biz Türkler ve böyle bir vaziyet karşısında yese kapılmadan bugünkü gibi mustakil fakat daha haşmetli bir Türkiye cumhuriyeti ile meydana çıkmak fırsatını bulmuş olacağız.

Bize bu gün sulh ve sükûnu sağıyan varlıkların icabında zaferi de getireceğine eminiz. Yeter ki biz türk milleti bize teveccüh eden va- zifeleri yapmakta ve âhengimizi bozmağa tasaddi edenleri önlemekte kusur etmiyelim.

Bugün milletler ferdi düşüncce ve menfaatlar peşinde koşmaktadır mut- laka kalmak mecburiyetindendirler. Harp nasıl kül halinde seferber- likle yürüyebiliyorsa sulh ve sükûn da aynı birliği, âhengi kurmakla, korumakla idame edebilir. İçinde bulunduğuuz iktisadi ve siyasi vazı- yet ferdi menfaatları takiple değil millî menfaatları korumak için hükû- metçe alınan bütün tedbirlere tamı tamına uymakla daha hafif ve daha uygun atlatabilir.

Ulusal dayanışma milletimizin karşılaştığı zorlukları azaltacak, gidere-cek tedbirlerin başında gelir. Bunun için her zümrenin ahlâk kaidelerini hareketlerine rehber yapmaları yeter bir tedbirdir. Halkın kanından ve varlığından bir parça çalmak demek olan ihtikârin âmili, milletin müste-rek yiyecek ve giyeceğinin israfçısı ve hissiyatından bir zerre çalmağa çalışan fena propagandacı bu birlik ve âhengin bozucuları milletin kuvvetli ve zinde vücutunun birer kurtları olduğunu düşünmek ve ona göre münevverlerin bilgisizlik yüzünden böyle fena hareketlere sapanları aydınlatmak vazifeleridir.

Hiç şüphemiz yoktur ki her zümrenin bazı fena niyetli şahısları bulunabilse bile türk milleti millî dayanışmayı bugün kurmuş, ordusuna, hükûmetine kendini temsil eden Büyük Millet Meclisine ve bun-ların başında milletin saadeti için durmadan çalışıp düşünen Millî şefi İsmet İnönüne tam itimat etmiş bir tek kuvvetli bir varlık olarak geleceğine itimatla bakmaktadır.

Milletin sevinci, şeref ve şanı daim olsun.

Abidin ÖZMEN

Serhad Şehri Edirne

Bugün serhad Edirne, dün bir merkezdi. İstanbul'a giden yol, dünyasının en güzel beldesini fetheden yol buradan geçti.

Istanbul'un surlarını yıkan muazzam toplar kırk çift manda ile bu yollardan geçti. Yirmi bir yaşında genç Mehmet, serdarlar serdarı Sultan Mehmet, İstanbul'u alan ordusunu burada hazırladı. Edirne bu- nunla ne kadar övünse azdır.

Büyük Sinan'ın ölmez eserleri Selimiyesiyle Sultan Selimiyle Edirne Türk diyarları içinde rakipsiz kıymet ve değer aldı. Yeryüzünün en büyük inşa dehâsı olan Koca Sinan'ın bu beldeye kurduğu kubbe aynı zamanda biz tefekkür kubesidir.

Gök kubbeye nazire, ilâhi kubbe, ilâhi bir tarihtir.

Kaç muhteşem Osmanlı ordusunun tahtlar deviren, ülkeler fetheden, kaç muazzam türk ordusunun buradan garbe akını seyretti. İstiklal savaşıyla Edirne edediyen ve bir daha ayrılmamak üzere anavatan toprakları arasına karıştı. Şimdi Edirne Serhad şehridir. Göklerde uzanan minareler birer mızrak gibi batı beklemektedir. Bu mukaddes abideler burada Türk varlığının ebedî bir damgasıdır. Ta ebet böyle kalacaktır.

İsmail Hacı

ŞİİR BİR İÇLENMENİN MAHSULÜDÜR

Yazan : Hüseyin ULAS

İlâh devrinin mutlak saadetini yaşayan insanlar, yeryüzüne atılı- manın ıztırabiyle karşılıkça olup, o mutlak saadete tekrar dönme- nin hülyası ile içlenmektedirler.

Iztırap ve çile, şekil ve buutlardan azadedir. Bunun içindir ki : mimariden heykel, resim, müsiki ve şire doğru şekil ve buutları in- kâr ve red ediş, yani mavera ve içe bir dönüş vardır.

San'atkâr, tahtesuurunda sonsuzluğa hasretin çilesini çeker ve bir sayıklama devresi geçirir ki; bu sayıklamaya, şiir diyecegiz. Şüphe- siz ki bazlarında bu sayıklama, sahte ve gündelik hâdiselerin aksüla- melidir. Şu hale göre :

Öz şair, daimî bir rücu, çekilmeye içleniş halindedir. Yalnız, bu içlenişin sebebi, ferdi, subjektif olduğu kadar da muhit ve cemiyettir.

Şair, ferdi ıztırabına, muhitini teşkil eden insanların ıztırab yükü- nü de ilâve eder ki; çilenin asıl büyülüğu, buradan geliyor.

Büyük şair diye, büyük çileler çeken insan demektir. Fuzuli, Şeyh Galip, Yunus Emre, Hayyam, Göte, Bodler, Allen po büyük ıztıraplara ateşinde kavrulan kimselerdir.

İnsanların ruh yapısında insiyaklar, ruh kervanının başını çekmek- tedirler. Ruhun akit istikameti, o muhayyel maziye olmak üzere meç- hule doğru gider. Müfakkire, ruh kervanını kirbaçlayan insiyaklarla mücadele halindedir. San'atkârın muhitle alâkasını temin eden şey, cemiyetin malî olan düşünme endişesidir. Şair, ruhunun yolunu kesen fikrin davetine icabet edipte dış dünyaya avdet ettiği zaman, azabin büyülüğini yeniden duyar ve yeniden içlenir. Fikir denilen zaplıye- nin kontrolunda mahpus kaldığı zamanlarda ise kendisine teselli aran- mağa çalışır. O zaman madde ve şekil taşıyan dünya nimetleriyle karşılaşır. San'atkârların marâzî denecek iptilâları, işte bu haleti ruhi- yenin neticesidir. Hemen bütün şairlerdeki meçhule gitmek arzusunun nostalji sebebi de bu suretle anlaşılmış oluyor.

Fikrin kontrolu altında mahpus kalma veya bu fikir kontrolden firar derecesine göre; san'atkârın yaratıcılığı, büyülüklük ve enginlik kazanır. Netice : Şiir, bir içlenmenin mahsulüdür.

Hüseyin ULAS

Edirne Halk Şairleri

İbrahim Kınıci

- 3 -

Yazan : V. Lütfi Salıcı

Bektaşilerde an'anevi bir âdet vardı. Bir bektaşı, diğer bir bektaşıye misafir giderse o kimse muhakkak surette hal ve vaktine göre "lokma," denilen ekmek, "çırak," denilen mum, "dem," denilen rakı alıp götürmeye mecburdur. Ben de o zaman genç ve heyecanlı bir bektaşı olduğum için hafız Nazif efendiye giderken Selâmsızdan bir binlik raki, bir deste mum, iki tane de has ekmek ve daha bazı yiyecek gibi lezizler alarak gittim. Bundan başka yine bir âdet vardı ki misafir gidilen hane sahibi de civar komşularını misafirin şerefine davet ederdi. Davet edilen komşular da yine öyle dem, çırak ve lokma alıp gelmeye mecburdurlar. Bektaşılıkta misafir çok mukaddestir, "Mihman Alıdır," derler. Bu inanış edebiyatlarına kadar girmiştir.

Bir eve kahrolsa misafir gelmez.
Çalınsa, çırپınsa eksigi bitmez.

* *

Hımmet eyle pirim misafir gele,
Misafir Alıdır Özrüñü dile.

demişlerdir. İşte bu usule uyarak Hafız Lâtif baba uzaklardan bile misafir çağırılmıştı. Bunların içinde Nuh kuyusunda Kınıci baba camii'nin yanında oturan doktor binbaşı Şeref Ruşen bey ile biltesadüf ona akşam misafir gelen İstanbul merkez kumandanı miralay Şahap bey, Altunî zade oturan doktor miralay Muzaffer bey, Tophanelioğlunda oturan ayan azasından Niğdeli Galip bey. Ahmediyeli kahveci Ahmet, Kınıci babaya yetişmiş olan Bıçakçı Cemal ağa, Atlama taşında oturan şair Gülsüm hanım, Doğancılarda oturan şair Ağâh paşanın hemşiresi Hafız hanım ve meşhur Selim Sırri beyin annesi Zeynep hanım gibi bir hayli Üsküdar'ın ileri gelen bektaşilerinden kimseler gelmişti. Ben bunları gördükçe seviniyordum. Çünkü hepsi de münevver oldularından İbrahim Kınıci hakkında iyi malumat edineceğimi umuyorumsam. Bir kaç saat sonra ben bir münasebetini düşürerek edebiyat bahsi arasında hafız Lâtif'e hitap ile "İbrahim Kınıci baba hakkında ne derece malumatınız var," dedim. Lâtif efendiden önce Galip bey atıldı:

— İbrahim'i, dedi, nerden buluyorsunuz. Onun adı Feyzullah'tır.
Fakat Lâtif efendi cevap verdi:

Oyledir beyefendi ama, dedi. Asıl ismi İbrahimdir. Feyzullah ismini sonradan almıştır. Hatta daha ihtiyarladıkten sonra da kendisini halk mazanna sırasına koyarak (Pir Feyzullah) adını vermişlerdir.

Durun, size tercüme halini anlatayım. İbrahim Kınıci, İbrahim Sürrü isminde zühđü takva ile munsaf hacegândan olup dersiam imiş. Hiç çocuğu olmadığı için ihtiyarlığında olan çocuğunun adını da eski hoca itikadına göre yaşasın diye kendi adını koymuş. Çocuk on yaşına geldiği sıralarda babası da Üsküdar medresesinde dersiamlığa tayin olmuş. Üsküdara gelmiş.

Kınıci Edirnede ilk mahalle mektebinin bitirmiştir. Üsküdara gelince babası onu boş kalıp haylaz olmasın diye Ahmediyede kınıci ustalarından Seyfeddin'in yanına vermiş. Bu Seyfeddin bektaşı imiş ama, beş vakit namaz kılmış. Kınıcinin babası onun bektaşı olduğunu bilmiyor, camiye devam ettiği için halini pek beğeniyormuş. Bunun için oğlunu onun yanına vermiş. Fakat küçük kınıci az zamanda dükkâna gelenlerin hallerindeki başkalık dikkatini çekmiş. Arif, zarif adamlar geliyor, manzumeler okuyorlar tekkelelerden, dervişlikten bahsediyorlar, ayını cemlerden anlatıyorlar. Bu suretle Kınıcida edebiyat merakından başka dervişlik merakı da uyanmağa başlamış.

Lâkin ustasından çekiniyormuş. Böylece aylar ve hatta yıllar geçmiş. Bir akşam üstü mutattan başka olarak dükkâna bektaşiler gelmiş. Herkes hazırlık yapmayı başlamış. Haşim baba tekkesinde bu gece ayını cem varmış. Bunu küçük Kınıci sözlerden anlamış. Bu arada ustası Seyfeddin de hazırlanmış. Zenbilini almış çocuğa tenbih etmiş. "Bu akşam dükkâni kapa, sabahleyin de erken açı," demiş fakat bu söz üzerine çocuğun ağladığını görünce hayret etmiş. Bir müddet isrardan sonra Seyfeddin anlamış ki çocuk tekkeye gitmek bektaşı olmak istiyor. Ustası bunun üzerine:

— İyi ama, oğlum, demiş sen daha küçüksün. Şimdi bu mümkün değildir. Sonra senin baban bektaşılığe düşman bir şahsiyettir. Seni duyarسا senin halin ne olur?

Fakat çocuk muttasıl ağlıyor ve gitmeyi istemiyormuş. Onu o akşam götürmüştür. Bundan sonra küçük Kınıci..

Bu aşk bir kabrı ummandır,
Buna haddü kenar olmaz.

Diye nefesler söylemeye başlamış ve nihayet babasına isyan ederek bektaşılığe intisap etmiş. Babası da az sonra ölmüş. Kendisi daha çok kemalata ermiş ve Nuh kuyusunda şimdiki mezarı ve camii yanında bir zaviyede oturur edebiyat ile meşgul olur ve babalık yaparmış.

Niğdeli Galip bey yine atıldı.

— Peki dedi. Bu rivayetler nereden?

Lâtif efendi cevap verdi.

— Bende yazma divanı ve onda da kendi yazısıyle bir tercüme halii var dedi.

- Devam edecek -

Vahit Lütfi SALCI

E Y M E R İ Ç !

Edirnenin düşmandan
istirdadı sırasında..

Catalca Mebusu
Şakir Beyefendiye

Ey Meriç, hasretle yandım; ak, dökülüniranıma !
Kevserin versin teselli sönmeye hicranıma !
Ayrı düştüm nazenin sahillerinden münhezim.
Ah, bilsen.. ah, bilsen.. ben yetimim, sensizim..
Sen de ayrıldın mı (ay-yıldız) dan ey dilber Meriç?..
Kanlı zülmeler midir sinende artık muhteliç?
Of, tarih ağlıyor; fikrim perişan ağlıyor..
Göz yaşam güya senin menbalarından çağlıyor.
Çağlıyan menbaların vaktiyle Türkün hükmüne
İnkıyat eylerdi; düştük biz fakat günden güne.
Gitti elden bir muazzam, nazlı hemşiren : Tuna!
Ah, o gün biz bir azim iklim verdik düşmana.
Sendin artık bir teselli ey Meriç, hüsran için.
Ayrılık kız kardeşinden bizler olduk kardeşin.
Lakin, eyvah, aldılar, bak şimdi bizden bir cihan!
Bir cihan gasp ettiler ki eskiden mağsup olan
Muhteşem hemşirenin tarihe kaldı matemi;
Şimdi ben, öz kardeşin, kaybettim ulvi annemi.
Bir cihan gasp ettiler ki gevheri, toprakları..
Bir cihan terk eyledim ki kevseri ırmakları..
Ah, ben bir böyle cennetten cüda düştüm bugün.
Boyle bir matemle yandım; bir cehim oldum bütün.
Hasretimden yandım; âlem duyuyor avazımı !
Âlemi yaksam da söndürsem muazzam gayzımı !

Sensin ancak bir teselli, ey cefa görmüş Meriç!
Bir teselliden de mahrumiyetim caiz mi hiç ?
Bin belâ.. bir tek teselli.. ah, vicdan yok mudur?
Derdiniz pek çok, fakat bir tek teselli çok mudur?..
Nazenin sahillerinden ayrılan kardeşlerin,
Ayrılan evlâtların idbare olmuş mukterin
Ey Meriç, sen Türkluğun göz yaşılarından coşa gel!
Ağlıyan Türk kavminin gönüünde sensin her emel.
Her emelden yeise düşmüş, kalkamaz bir milletin,
Bir kadersiz milletin ahile coşetmez misin?..
Yok, hayır!, tuğyan edersen sen boğarsın düşmanı!
Bense.. ant içtim : dökülsün şanlı sünğümden kanı.
Sandılar : galip gelenler galip artık daima!
Sandılar : mağlûp olanlar galip olmaz bir daha!
Ey Meriç, aldandılar, aldandılar.. sen çunku bil :
Bizleriz, bizler müebbet sahibin, düşman değil.
Menbaş : dağlar değil, tarihimin vicdanıdır.
Aktığın : derya değildir, ruhumun ummanıdır.
Bir muvakkat cezrolup bir an çekildim; şimdi de
Sermedi milliyetin meddile geldim gayrete.
Ey Meriç, gazi Meriç!, şirimde namın müptehiç.
Şanımız namıyla her dalganda olsun mümteziç.

Enis BEHİC

(Miras, 1929)

LÂKAPLAŞAN BOZUK ADLAR

Yazan : Mahmut R. Gazimibâl

"Addan Soya intikal, yoluya la nesepleri türlü rivayetlere büründürülümlü olan Türk büyülerinden birkaçını geçen ya-zılarımızda anmıştık. Bugün de bu isim bozukluğu keyfiyetinin şümüll ve sebeplerini araştırmaya çalışacağım.

Avrupalı tarihçilerden Devignes'in şu sözleri çok yerin-de-dir: "Muasır arap müverrihlerinin Saman veya Asman imlâsiyle yazdıkları halis Türk adını osmanlı kronikleri arap adı olan Osman şekline sokmuşlardır. Bu itibarla Pachymere'nin Süleyman Paşanın adını Salampaxides yazısı ve sair muasır isim imlâları hep yeni baştan gözden geçirilmeye değer. Bir-çok Türk adlarının sonradan kayıt ve kitabelerde İslâmlaşdırılmış olması muhtemeldir, [1]. Tahrifleri İslâm ve Hristiyan kro-nikörlerden önce İslâm ve Hristiyan halkı yapıyor, kronikörler o bo-zuk şıkları arayıp sormadan kendi kitaplarına alıyorlardı. Bu hakikate nazaran, birinci padi-şahın adını Aşıkpaşazade ve başkaları istedikleri kadar "Os-man Gazi," diye yazısınlar, adın doğrusunun Osman olmadığına artık herkes inanmış bulunuyor: Otman, Atman gibi daha öz Türkçeye bir ad olması gerekligi-ne inanlıyor. Ede Bah, Mal

[1] Deguignes, Türk - Tatarların tarih-i umumisi, C. VII

Hatun, Karesi gibi bütün ilk adların doğru imlâları araştır-hiyor...

Yer adlarının ilk imlâları hakkında da keyfiyet aynidir: meselâ Malkara kasabasının adı ilk kaynaklarda Miğalgara, Mi-galkara, Muğalkara, Mağalkara, Mikalkarya, Mualkara gibi oku-nacak türlü imlârla yazıldığını gördüm; herkes kendi dilinin döndüğü şekli yazıya almış, is-min rumca olan aslı tabiatıyla halk tarafından bilinememiş ve dikkate alınmamıştır...

Bazı adların halk arasında hâlâ da çeşitli söyleşileri kul-lanılırsa da, bugün artık sicil-lere, kitaplara ve kitabelere "asıl olan" imlâlar geçiyor. Hal-buki XVI inci asırın kâtipleri "fe-ri," olan çeşitleri de halktan duydukları gibi derleyip yazıya alıvermişlerdi.

Adların halk dilinde yer yer ne gibi değişikliklere uğrayabi-leceğine bir misal göstermiş ol-mak üzere "Mehmet," adını ele alıyorum; çünkü, bu ad, mem-leketimizde "Mehmetçik," timsa-line yol açacak kadar millileş-miş olduğu gibi, arapça anlam ve imlâsı da sabittir; hem de gayrimüslimler tarafından hiç kullanılmadığı malûmdur. İşte bu adı taşıyan padişahlardan bahsederken C. Lamouche di-yorki: "Mehmet I. ile sonradan

bu adı taşıyan sultanları batı yazarları Mohammed veya Ma-homed tesmiye ederler. XV.inci asır Türklerinin kendi hüküm-dar adlarını nasıl telâffuz etmiş oldukları kesin olarak bilmeyorsak da, Türkiyedeki asır-daşlarımızın hiç kimseye - ne padişaha, ne de başkasına - peygamberin adını aynen vermemekte oldukları muhakkaktır. Telâffuzunu, bu adı yazmakta-kullanan dört sessiz m. h. m. d. arap harfinin müsadesi ni-petinde değiştiriyorlar; nasıl seslendirildiğini eski Türkçe me-tinler harekelerle hemen hemen hiç göstermediklerinden hem Mohammed, hem de Mehmed okunabilir.. [1] Bu, adın yalnız kitabı imlâsından doğan bir şüphedir. Halbuki halkımız ara-sında aynı adın başka çeşitleri de var.

Pek fazıl bir zat olan sabık Selânik müftüsü Bay Nafiz (sa-bık Şeh Nafiz Efendi) Selânik bölgесinin yörükleri arasında Mehmet adının Meco, Meço, Meto, Memo, Mecmet gibi sekil-leri de kullanıldığını bana An-karada anlatmıştır. Meço Hüse-seyin adlı bir tanıdığı varmış. Şu Rumeli Türküsünde aynı Meço şeklinin geçtiğini hatırlat-tı (TÜRKÜYÜ SELÂNIK şivesiyle al-dım):

Meço İbram dedikleri kaleş uglan
Alay Beyin askerine durdurur divan

Bay Sait Tazbayoğlu bir folklor makalesinde bu adın Hatay bölgесinin kasabalıları ağızında - Mehmet şeklinden başka - Mahlı, Memiş, ve köy-

[1] C. Lamouche, Histoire de la Turquie (Paris 1934, S. 39).

lerde Maho, Mami ve Muham-med çeşidleri kullanıldığını yaz-di [2].

Darendeli uyanık bir tan- dictan Antep Türkleri arasında Maho ve Memik şekillerinin hep kullanıldığını öğrendim.

Mahmut II. zamanında sada-rette bulunmuş olan Arnavut Memiş Paşayı tarih bu lâkapla anar.

Bu noktada biraz duralım ve yukarıki çeşitlerden Meço ve Mahli lâkaplarının arap harfle-riyle kısaca "Mço," ve "Mhl," diye yazılıklarını düşünelim (yani, aralara hareke vazifesini görecek sadalı harfleri alelusul katmadan); bu taktirde Mço'un baş harfi yanlışlıkla esre okunsa "Miço," adı meydana gelir! Yine yazılı kayıttan Mhl lâkabının baş iki harfini yanlışlıkla üstün okuyacak olsak "Mahali," ve baş harfi esre, ikinci harfi üstün okuyacak olsak "Mihali," adı meydana gelmiş olurdur! Koca Mehmet, böylece, bir Hristiyan Miço veya Mihali sanılıp gider-di! Hele eski müsteşrikler böyle bir tefsiri derhal mimleyivermekten büyük bir zevk duyar-lardı; şükürler olsun ki tarihi-mizde ne Mço lâkabı, ne de Mhl lâkabı hiç bir Türk bü-yüğü yoktur. Yine farzımuhal olarak düşünüyorum: muzibin biri çıkıp da - bu tesadüfi kar-şılışmayı ele alarak - "Gazi Mihâl'in adı Mehmet idi, çünkü Mihâl lâkabı Mhl'den bozmadır,"

- Devamı 14 cü sahifede -

[2] Kilis'de ad verme adetleri (Halk Bİlgisi Haberleri, ilk kânun 1940).

Niçin yazıyoruz,

Neye inanıyoruz?

Yazan : İhsan BORAN

San'at ve edebiyat denilen şeylerin, pratik hayatın daima bir kaç nesil gerisinde gittiğini elbette fark etmişsinizdir. O halde niçin yazıyoruz? Neye inanıyoruz?

Geçen yazımızda san'at ve edebiyatın bir propaganda olduğunu söylemiştim. "San'at için san'at," a sapmış olanlar, san'atla içtimaî ekonomi arasında insanı bir münasebet görmek istemezler. Bizce edebi bir eser, yaşadığımız hayata ve bağlı bulunduğuuz içtimaî ekonomiye yabancılık gösteriyorsa, onu okumak zahmetine bile değmez. Zira şuna inanmısızdır ki, güzellik ancak sağlam olan bir temel üzerinde kurulabilir.

Bir dehânın insanlardaki mal hırsı yüzünden nasıl mahvolduguunu tasvir için yüzlerce örnek arasında Mikelanjjin hayat hikâyesinden daha açıklısı yoktur. Bu bize gösteriyor ki, canlı güzellik ancak, hayatı gerçeklerinden doğabilir. Ama "San'at san'at için," budalaları, hayali içtimaî ve bel kemiği ahlâk olan bu san'at görüşünden bir şey anlamak istemezler.

"Mikelanjjin doksan yaşında ölüken, bir dostuna yalnız bir şeye esef ettiğini söylemiş: Tam san'atın ana kaidelerini öğrendiği bir anda ölmek zorunda kaldığına..

San'atın ana kaideleri daha ziyade san'atkârı ilgilendirir. Asıl mesele, san'atkârin bu ana kaideler vasıtasıyla idealini, yani inandığı şeyi ifade edebilmesidir. O halde her san'atkâr bu dünyada ezeli bir sorgu karşısındadır.

Kendilerini pek fazla beğenmiş olan şu insanlar arasında san'atkâr neye inanmalıdır? : Hayatta fevkâlâde mükemmel bir şey olabileceğine kalacağına mı?

İnsan, okuya okuya, göre göre en sonunda san'atkârları böylece iki sınıfa ayrılır ve birisine bağlanır. Herkesin bir hayatı felsefesi olağanüstü gelmişken söyleyeyim, benimki de şudur: İnsanın yaratıldığı işkenceler yanında kaderin acıları daima hiç kahıyor.

Onun içindir ki, hayatın her zaman olduğu gibi yarın da igrenç ve çirkin kalmayıcağına inanıyoruz. Biz, inkilâpçı fikirlerile yaşadıkları devirlerden ileri gitmiş ve hizmetine girdikleri toplulukların üstüne çıkmış san'atkârları tercih ediyoruz. Evet, san'atkâr idealine göre bir

tavr takınacak olursa, dünya eksenîya onun deli olduğunu ilân eder ve ona öyle fena muamele eder ki, bazan da hakikaten çildirir.

Fakat gerçek san'atkâr bu fikre kıymet verir ve ayrıca geleceklerde borçlu olduğunu unutmaz : Bir san'atkâr, devrinden o kadar ileri gitmelidir ki, ihtiyarlığında gülünç bir şekilde geri kalmış olmasın.

İngilterenin en büyük şairlerinden (Tennyson) seksen yaşına vardiktan sonra, geri kalmış olmaktan nihayet şu sözü ile kurtulabilmiştir :

İlim bizi bu kadar yüksekklere çıkarırken, bir çok insanların isirap ve sefalet çekmesi doğru mu?

Bunu, sekseninde değil, yirmisinden itibaren sormak ve cevabını aramak san'atkâra değil de kime düşer? San'atkâr vardır, bir çanak suda bir damla zeytinyağ gibidir; ne karışır, ne de dibe çöker. Üstelik kendisini topluluğun ve inanlığın kaymayı sanır.

Bu değişik ve emniyetsiz dünyada deli olan kimdir? San'at ve edebiyatta okuduğu fikirleri pratik hayatı geçirmek istiyen okuyucu mu, yoksa daha ziyade, pratik hayatı uymayan ve maalesef uymaması da lüzumlu görülen bir edebiyatı vücude getiren san'atkârlar mı delidir? Ya böyle bir edebiyatı ballandırmak istiyen münekkitlere ne diyeceğiz?

Başlıklı soru çok önemlidir : Niçin yazıyoruz? Neye inanıyoruz?

İhsan BORAN

Ş İ İ R :

SÖĞÜTLER BOYUNCA

Sögütler boyunca yurdumda seni
Arayıp dolanan seller benimdir.
Bir ince pinara gölge salup ta,
Yüzünü gizliyen dallar benimdir.

**

Hangi dal bilirsin, yoluñ üstünde
Bir çiçek açmasın, seni görsün de?
Kâhi ince dalda, kâhi göğsünde
Açan burca burca güller benimdir.

**

Deli rüzgârlarım esen günümde
Başımı alıp ta yürüdüğümde,
Omuzunda bir lüle saçken, önmüde
Yol olup uzayan teller benimdir.

**

Her akşam bir nöbet örseler tasam;
Dışında meltemler, içерimde; sam,
Ne çıkar, ömrümce seni bulmasam:
Türkünü çağırın diller benimdir.

**

Banarlı, şaşar mı seyri yolunun?
Göklerde dolanan ay gibi dolun
Bir gelin hâliyle Anadolu'nun
Bağrına yaslanan iller benimdir.

Nihat Sami BANARLI

Lâkaplaşan Bozuk Adlar

-11. nci sahifeden devam-

deyiverse karşısında gerçi tebessüm etmekten başka bir şey yapamazdık, fakat gönlümüzde uyanan yeni bir iştaklı kolaylıkla ört bas da edemezdik.

İşte, Mehmet adının çeşitleri halk arasında bu kadar çoktur ve her biri başka bir ihtimale yol açabilir.

Bay Nafiz bir iş için Yunanistan'dan Selâniye gelen Akman adlı bir Türk köylüsüyle tanışmış ve öz Türkçeye benzeyen bu hoş adın ash ne olduğunu sahibinden sormuş. Adamcağız, gülerek, adının ashında Ahmet olduğunu, fakat memleketinde hep Akman diye çağrılageldiği için zamanla kendisinin de bu bozma şekli benimsediğini anlatmış! Bu da Ahmet adının lâkaplaşmasına canlı bir örnekтир. Misalleri burada kesiyorum.

Tarihteki lâkaplaşmış adların asıllarını iyice araştırmadan sîr görünüsteki hallerine kapılıvermenin ve hele bozuk lâkaplardan soysopa intikalde acele etmenin ne mesuliyetli sonuçlar doğurabileceğine şu birkaç misal genç okurlarımı biraz daha inandırabildiye ne mutlu.

Mehmet adının çeşitlemeleri münasebetiyle şunu da ilâve

edelim: böyle varyantların gelişî güzel ve birer lâtîfe olsun diye üretilmedikleri düşünülebilir; Türk tarihinin pek eski "Ad verme," geleneklerinden kalma şeyler olabilirler. Çünkü, meselâ eski Türk oymaklarından birinin başbuğunu adı "Mahmat," idi. Kuçakur'un "Mamişay," adlı bir oğlu vardı. Kutluk hanın yerine "Moço," adlı kardeşi geçmemeti (ki bir adı da Kapağan'dı). Cengiz'in torunaunun, yani Tuljin oğlunun adı "Moho," idi.. Yine Cengiz'in buyruklarından "Moholi,"nin, ve Çağatay'ın oğlu "Muçi,"nin adları da yukarıda saydığımız çeşitleri andırıyorlar.

Bunların hep Mehmet adından bozma olduğuna inanmaşa şüphesiz ki imkân yoktur; fakat Anadoluda hep Mehmet adına bağlı sayılan lâkap şekillerinin yaşamasında böyle daha asya geleneklerin ve hatırların rol oynadığı pek âlâ düşünülebilir.

Hristiyan adlarının çeşitlenmesinde de halk lehçelerinin asıllar boyunca âmil olmuş olduğumu bu arada unutmayalım: meselâ, Miço, Milo, Miloş, Malo, Mihalko, Malko isimleri hep "Mihail," adının yalnız Balkan islavlarının lehçelerinde üreyip tutunmuş olan varyantlarıdır...

Mahmut R. GAZIMHÂL

İÇİMDEKİ DÜNYA ŞİRLER

Yazan : Hüseyin ULAŞ

Büyük bir itina ile basılmakta olan bu özlü eser pek yakında çıkıyor, bekleyiniz.

Genc Kalemiler

Hasret Gönülleri

Gözümdeki gurbet uykusu gibi,
Mor dağlar altında can verdi bu gün.
Tanyerinden kuşlar döndüler ölgün,
Gözümdeki gurbet uykusu gibi...

Her akşam gördüğüm bir rüya gibi
Geçti hüzün dolu, garip bulutlar.
Bin hatırla yüklü, hoş geçen yıllar,
Her akşam gördüğüm bir rüya gibi

Gönlümdeki hasret duygusu gibi,
Ağır ağır çöktü dağlara gece.
Kuşlar ağlıyor, sanki sessizce,
Gönlümdeki hasret duygusu gibi.

Bir hayale dalan gözlerim gibi
Ürperdi şehirde yanın lâmbalar.
Düşüncelerimle ağıldı yıllar,
Bir hayale dalan gözlerim gibi.

Yıllarla uzayan ayrılık gibi,
Akşam solarına uzandi mehtap
Gurbetin ömür kaldığı ki, bitap,
Yaşmia uzayan ayrık gibi.

Ankara
Dundar KORTAN

Sürgün

Arzin üzerinde başı boş dolaşan zavallı sürgün! Allah yardımçı olsun!

Kavimler arasından geçtim,
onlar bana baktılar ben de onlara baktım. Fakat, biz, biribirimizle asla tanışmadık. Sürgün her yerde yalnızdır.

Gün batarken bir vadinin çukurundan birkaç kulübe dumanyının yükseldiğini gördüğüm zaman, kendi kendime:

Akşam olunca aile ocağına dönüp çoluk çocuğunun arasında bulunan kimse ne bahtiyardır! derdim.

Sürgün her yerde yalnızdır.
Fırtınanın sürüp götürdüğü bu bulutlar nereye gidiyorlar?

O fırtına beni de tipki onlar gibi kimbilir nereye götürüyor?
Sürgün her yerde yalnızdır.

Bu ağaçlar, bu çiçekler, hep si güzel, fakat bunların hiçbirisi ne vatanımın çiçekleri ve ne de ağaçları değil. Çünkü onlar bana hiçbir şey söylemiyorlar.

Sürgün her yerde yalnızdır.

Bu ırmak ovanın içerisinde ağır ağır akıyor; fakat onun şirlişsi çocukluğumdaki işittiğime benzemiyor ve ruhuma hiçbir hatırlayı hatırlatmıyor.

Sürgün her yerde yalnızdır.

Şu nağmeler hoş; fakat uyanındıkları hav ve elemeler benim ne hazlarım ve ne de elemelerim değil.

Sürgün her yerde yalnızdır.

Bana "niçin ağlıyorsunuz," diye soruldu. Ağlamamın себebini söylediğim zaman hiç kimse benimle beraber ağlamadı. Çünkü ben anlaşılmıyordum.

Sürgün her yerde yalnızdır.

Bir zeytin ağacının filizleri gibi etrafi çocuklarla, çevrilmiş ihtiyanlar gördüm; Fakat ne bu ihtiyanlardan birisi bana oğlum ve ne de bu çocuklardan birisi kardeşim demediler.

Sürgün her yerde yalnızdır.

Vatandan gayri yerde baba, kardeş, dost yoktur.

Sürgün her yerde yalnızdır.

Arzin üzerinde başı boş dolaşan o zavallı sürgünün allah yardımcısı olsun.

Lamennais :
Tercüme eden
Cemil GÖKER

B. Kemal Çerman

L. Burgaz Belediye reisi

İki yıldanberi Damla'ya karşı gösterdiğiniz maddî ve manevî yardımınızı şükran duygularıyla karşılıyoruz.

Bu memlekette sizin gibi anlayışlı ve kadirşinas belediye reisleri çoğaldığı gün bir çok millî davalarımız kendiliğinden halledilmiş olacaktır. Yalnız Burgazlılar değil sizinle biz de iftihar ediyoruz.

B. Ruhi Dirgin

Mecidiye Nahiye müdürü

Bir çok abone kaydetmek suretiyle dergimize yaptığınız yardım bütün Damlacıları sevindirdi. Bugüne kadar hiç bir yerden yardım görmeyen Damla, ancak sizin gibi çalışkan ve fedakâr dostların yardımcılarıyla yaşıyor. Varolunuz! Aziz kardeş!

B. Ayhan Ünalp

ANKARA

İltifatınıza teşekkür ederiz. Şairleriniz hakkındaki düşüncemizi mektupla bildireceğiz!

Damla neden geçiyor?

Damla, zamanında çıkabilecek için bugüne kadar harç reye baş vurdu. Fakat matbaasızlık ve mürettipolisizlik yüzünden derde çare bulamadık.

Edirnede üç mürettiphane vardır. Mürettiphanelerden biri dergi dizecek durumda değildir. İlkincisinin mürettibi yoktur. Geride vilâyetin mürettiphanesi kalıyor ki bazan bir, bazan iki müretteiple çalışan bu müessese vilâyetin resmi işlerini bile güçlükle yapabilmektedir. Damla'nın çıkıştı işte bu yüzden intizamını bozdu.

Matbaa ve mürettip davasını halletmek için teşebbüse etmiş bulunuyoruz. Bu büyük geli ancak ileride kaldırabileceğimizi ümit ediyoruz.

Damlanın çıkıştı - bahis mevzuu imkânsızlıklar yüzünden - bundan sonra da gecikebilir. Fakat bu, geçici bir arizadır. Her şeye rağmen Damla çıkıştı ve daima da çıkacaktır.

Türk Geliyor!

Cemal Oğuz Öcal'ın yeni çıkan bu şiir kitabını bütün Türk ve türkçülere hararetle tavsiye ederiz.

Eser (75) kuruş fiyatla idare evimizde satılmaktadır. İstiyenlere derhal gönderilecektir.

Tanesi (20) Kuruştur.

EDİRNE VİLÂYET MATBAASI